

12.04. 6 клас укр.літ. Добровольська В.Е.
Тема: Вказівні й означальні
займенники, їх відмінювання.

Мета: ознайомити шестикласників із присвійними, вказівними й означальними займенниками, їх значенням, морфологічними ознаками, синтаксичною роллю в реченні тощо; удосконалювати загальнопізнавальні вміння знаходити займенники цих розрядів у тексті, визначати їх морфологічні ознаки, правильно відмінювати, аналізувати речення й тексти щодо стилістичної ролі в них присвійних, вказівних і означальних займенників; розвивати творчі вміння та навички

Розгляньте таблиці. Розкажіть за ними, як відмінюються вказівні займенники.

Н.	цей, це	ця	ці
Р.	цього	цієї	цих
Д.	цьому	цій	цим
Зн.	як у Н.в. або Р.в.	цю	як у Н.в. або Р.в.
Ор.	цим	цією	цими
м.	(на)цьому, цім	(на)цій	(на)цих

Н.	той, те	та	ті
р.	того	тієї, тої	тих
Д.	тому	тій	тим
Зн.	як у Н.в. або Р.в.	ту	як у Н.в. або Р.в.
Ор.	тим	тією	тими
м.	(на)тому, тім	(на)тій	(на)тих

Завдання 1

Спишіть речення, ставлячи подані в дужках займенники в потрібному відмінку, визначте відмінок.

1. Весна (цей) року надовго забарилася (О. Донченко). 2. Один із (ті) островів був увесь укритий лісом та червоною лозою (А. Кащенко). 3. (Ця) звісткою Люба мене спантеличила (М. Стельмах). 4. А в (та) кузні коваль клепле, а в коваля серце тепле (І. Франко). 5. Малуша ще не бачила (стільки) чужинців (С. Скляренко). 6. Не раз дзвеніли козацькі шаблі в (ці) степах (Ю. Яновський).

Відмінювання означальних займенників

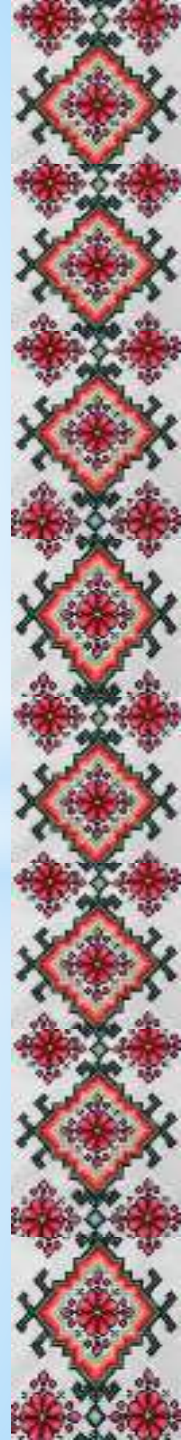
Означальні займенники **сам, самий, усякий, кожний, інший** відмінюються так, як прикметники твердої групи, а займенник **весь** в однині як займенник цей, а в множині — як прикметник м'якої групи.

Завдання 2. Спишіть текст, вставляючи, де треба, пропущені букви. Поставте подані в дужках займенники в потрібному відмінку.

Рідна мова — то бе..цінне духовне б..гатство, в (який) народ живе, передає з покоління в покоління (свій) мудрість і славу, культуру і традиції. Рідне слово — то нев..черпне ж..вотворне і невм..руще джер..ло. З нього (кожний) д..тина ч..рпає уявлення про навколишній світ, про (свій) родину, про (свій) село і місто, про (весь) (свій) край. Віками україн..с..кий народ творив це багатство, відкладаючи в скарбницю рідної мови найдорогоцін..іші п..рлини думки, почуття, фантазії

(За В. Сухомлинським).

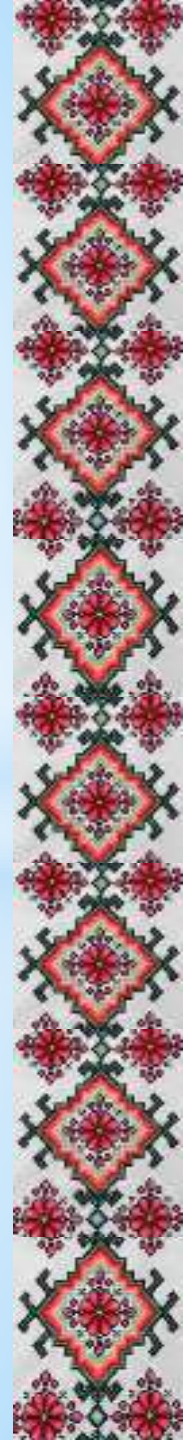
Мандрівка Україною. Вінниця

Місто Вінниця лежить на берегах Південного Бугу при впадінні в нього приток — ріки Віннички і річки Вишні. Уперше Вінниця згадується літописцями чотирнадцятого століття як литовська фортеця.

Місто вабить архітектурними пам'ятками минулих століть. Деякі дослідники вважають, що це місто мало б зватися Винниця, бо походить від слів винниця, винокурня.

Але є інша версія щодо виникнення назви міста: від старослов'янського слова віно, що означає «посаг, придане, дарована земля». У чотирнадцятому столітті литовський князь Ольгерд захопив цю землю і подарував своїм племінникам. Відтоді, можливо, це подароване поселення і зветься Вінницею (За І. Вихованцем).

Знайдіть і выпишіть займенники, визначте їхній розряд, рід, число, відмінок.

Розв'яжіть мовні задачі-жарти.

1. Який іменник утвориться, якщо займенник той поставити в множині й додати до нього сотню?
2. Яке дієслово доконаного виду складеться з трьох різних особових займенників?
3. Який особовий займенник звучить так само, як суфікс дієслова?
4. Який іменник утвориться, якщо поєднати особові займенники 1-ї особи?
5. Який іменник отримаємо, якщо повторимо сім разів особовий займенник 1-ї особи однини?

Домашнє завдання

Вивчити правило с. 249
Вправа 528 с.250 (вставити
вказівні займенники).

